

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ І МЕНЕДЖМЕНТУ

КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ В АПК

ДИПЛОМНА РОБОТА

НА ТЕМУ : “ УПРАВЛІННЯ ЕФЕКТИВНІСТЮ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ ГАЛУЗИ
РОСЛИННИЦТВА (НА ПРИКЛАДІ: ТОВ АФ “ВПЕРЕД”, СУМСЬКОГО РАЙОНУ,
СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ)

ВИКОНАЛА : СТУДЕНТКА **ЩЕРБАК К.О.**

КЕРІВНИК: К.Е.Н., ДОЦЕНТ КАФЕДРИ МЕНЕДЖМЕНТУ В ГАЛУЗЯХ АПК **БАЦЕНКО
Л.М.**

СУМИ, 2016

Метою нашого дослідження є аналіз існуючого стану управління виробництвом продукції рослинництва на сільськогосподарському підприємстві та визначення напрямів його вдосконалення.

Об'єктом дослідження є процес управління ефективністю виробництва продукції галузі рослинництва ТОВ АФ «Вперед» за період з 2013 по 2015 роки.

Предметом дослідження є система управління ефективністю виробництва продукції галузі рослинництва ТОВ АФ «Вперед».

Для досягнення вказаної мети були поставлені і вирішені наступні завдання:

- виявити сучасні проблеми та тенденції розвитку галузі рослинництва на сучасному етапі;
- охарактеризувати теоретичні та методологічні аспекти управління ефективністю виробництва продукції галузі рослинництва;
- дослідити та проаналізувати господарську діяльність ТОВ АФ «Вперед»;
- визначити та оцінити сучасний стан управління ефективністю виробництва продукції галузі рослинництва ТОВ АФ «Вперед»;
- оцінити ефективність управління виробництвом продукції рослинництва ТОВ АФ «Вперед»;
- розробити рекомендації щодо вдосконалення управління ефективністю виробництва продукції галузі рослинництва ТОВ АФ «Вперед».

Актуальність теми дослідження.

Рослинництво є одна із важливих аграрних галузей продукції, яка визначає міжгалузеві пропозиції не тільки в аграрному секторі економіки, а й у народному господарстві країни в цілому.

Управління виробництвом сільськогосподарської продукції, зокрема продукції рослинництва, має певні особливості. Річний виробничий цикл складається тут з безлічі технологічних комплексів, здійснюваних на великих площах і за допомогою різноманітних знарядь праці. Потрібно враховувати природні закономірності і часто мінливу метеорологічну обстановку. Адже саме рослинництво забезпечує населення – продуктами харчування, тваринництво – кормами, харчову, переробну і легку промисловість – сировиною, зовнішню торгівлю – експортними товарами.

ДИНАМІКА ВИРОБНИЧИХ ЗДОБУТКІВ ГОСПОДАРСТВА ЗА ПЕРІОД 2013-2015РР

Показники	2013р.	2014р.	2015р.	2015 до 2013	
				(+/-)	%
Вироблено ВП рослинництва на с.-г. угідь, тис.грн.	11817,5	15249,2	15333,7	3516,2	129,7
На землі вироблено:	4202,2	2652,6	4356,0	153,8	103,7
- пшениця озима, ц					
- кукурудза на зерно	2869,0	4510,1	3826,7	957,7	133,3
Ячмінь яровий	1212,2	2834,2	1184,3	-27,9	97,7
соняшник	1117,0	1381,2	1436,9	319,9	128,6
соя	1429,1	2089,7	2960,9	1531,8	207,2
- сорго, ц	988,0	1781,4	1568,9	580,9	158,8
Урожайність ц/га					
- зерна	48,0	68,2	52,3	4,3	109,0
- кукурудза на зерно	71,2	78,7	78,4	7,1	110,1
Ячмінь яровий	39,7	62,3	54,6	14,9	137,5
соняшник	40,8	44,8	74,5	33,7	182,6
соя	39,9	46,0	58,5	18,6	146,6
- сорго	44,5	76,4	71,3	26,8	160,2

ДИНАМІКА ОСНОВНИХ ВИРОБНИЧО-ФІНАНСОВИХ ПОКАЗНИКІВ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ АФ “ВПЕРЕД” ЗА ПЕРІОД 2013-2015РР.

Показник	Роки			Відхилення 2015р. від 2013р. (+,-)
	2013	2014	2015	
Вироблено продукції, тис. грн.	42512,4	44498,2	59305,8	16793,4
на 1 середньорічного працівника, тис. грн.	332,1	353,2	467,0	134,9
на 100 грн. вартості основних засобів, грн.	12,7	13,5	14,7	2,0
Реалізовано продукції, тис. грн.:	32963,1	50057,3	60601,4	27638,3
на 1 середньорічного працівника, тис. грн.	257,5	397,3	477,2	219,7
на 100 грн. вартості основних засобів, грн.	9,9	15,1	15,0	5,1
Дохід (+), збиток (-), тис. грн.:	33639,0	50681,0	61732,0	28093,0
на 1 середньорічного працівника, тис. грн.	262,8	402,2	486,1	223,3
на 100 грн. вартості основних засобів, грн.	9,8	15,3	15,3	5,5
Чистий прибуток(+), збиток (-), тис. грн.:	5068,0	16150,0	14354,0	9286,0
на 1 середньорічного працівника, тис. грн.	39,6	128,2	113,0	73,4
на 100 грн. вартості основних засобів, грн.	1,5	4,9	3,5	2,0
Рівень рентабельності (+), збитковсті (-), %	11,6	32,6	32,5	20,9

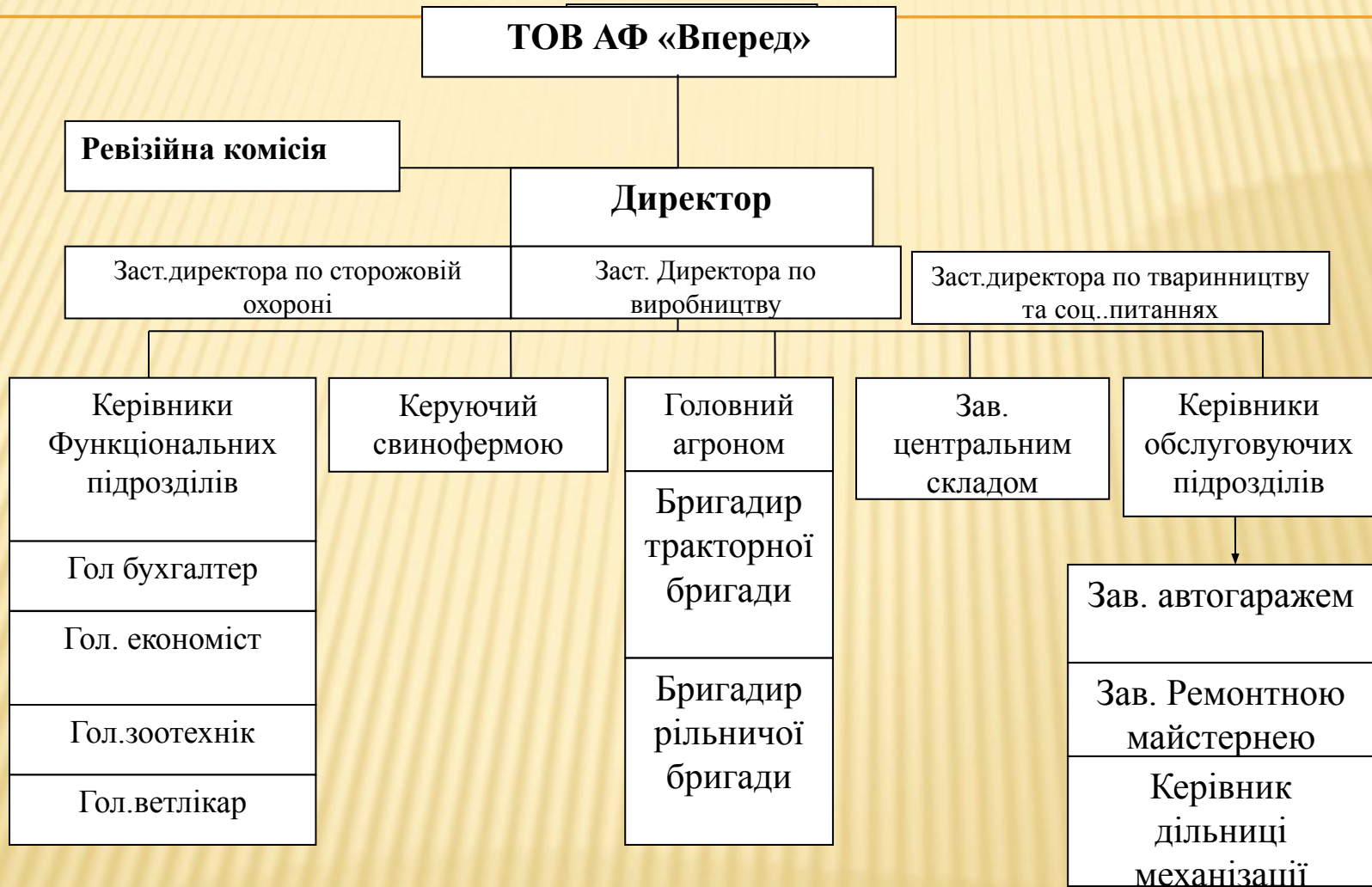
СТРУКТУРА ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА С.-Г ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА ЗА ПЕРІОД 2013-2015РР.

Види витрат	2013		2014		2015		2015 до 2013 рр.	
	тис.грн	%	тис.грн.	%	тис.грн.	%	+,-	%
1.Матеріальні витрати	7707,7	60,0	11046,6	64,0	10302,0	55,4	2594,3	133,7
<i>в тому числі:</i>								
<i>насіння</i>	1401,4	10,9	2211,5	12,8	2376,7	12,8	975,3	169,6
<i>інша продукція сільського господарства(зній, підстилка)</i>	60,0	0,5	60,0	0,3	12,0	0,1	-48	20
<i>Мінеральні добрива</i>	2705,8	21,0	3192,6	18,5	3224,1	17,3	518,3	119,2
<i>Електроенергія</i>	98,9	0,8	78,6	0,5	93,1	0,5	-5,8	94,1
<i>Пальне і мастильні матеріали</i>	1527,6	11,9	2850,9	16,5	1666,9	9,0	139,3	109,1
<i>Запасні частини, ремонтні матеріали</i>	1002,5	7,8	1274,8	7,4	732,2	3,9	-270,3	73,0
<i>Оплата послуг і робіт, що виконані сторонніми організаціями</i>	911,5	7,1	1378,2	8,0	2089,0	11,2	1177,5	229,2
2.Витрати на оплату праці	1437,1	11,2	1665,9	9,7	2214,3	11,9	777,2	154,1
3.Відрахування на соціальні заходи	534,5	4,2	619,6	3,6	823,5	4,4	289,0	154,1
4.Амортизація	1262,0	9,8	2056,7	11,9	2107,0	11,3	845,0	167,0
5.Інші операційні витрати у тому числі	1900,7	14,8	1855,8	10,8	3145,9	17,0	1245,2	165,5
Орендна плата за земельні частки	1700,0	13,2	1700,0	9,9	2595,6	14,0	895,6	152,7
Підсумок	12842,0	100	17244,6	100	18592,7	100	5750,7	144,8

**ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА ТОВ
АФ “ВПЕРЕД” ПРОТЯГОМ
2013-2015РР.**

Показники	2013	2014	2015	2015 у % до 2013.
Площа посівів, га	2435	2416	2410	0,99
Валовий збір, ц.	97066	101583	111524	114,9
втч зернові та зернобобові	82830	88564	98754	119,2
Урожайність ц/га	39,9	42,1	46,3	116,0
Витрати на виробництво, тис. грн.	12842,0	17244,6	18592,7	144,8
Валовий прибуток, тис. грн.	33639,0	50681,0	61732,0	183,5
Собівартість реалізованої продукції, грн.	1135,0	5111,6	4484,7	В 3 рази
Прибуток, тис.грн.	5068,0	16150,0	14354,0	Майже в 3 рази

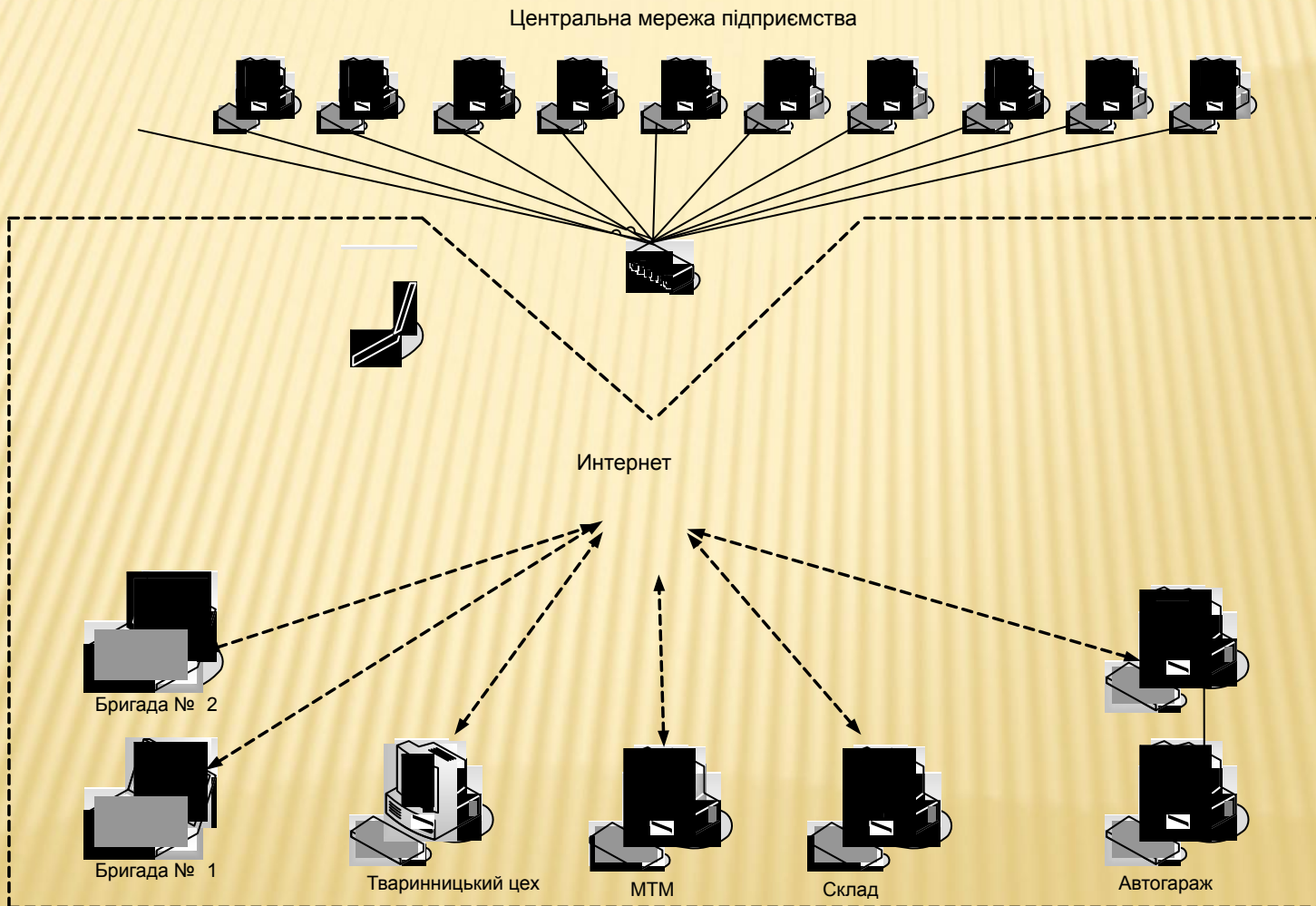
СТРУКТУРА УПРАВЛІННЯ ТОВ АФ «ВПЕРЕД»

**ПОКАЗНИКИ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЦТВОМ В ТОВ АФ
“ВПЕРЕД” (ЗА МЕТОДИКОЮ І.Ф. ПІСКУНЕНКА)**

Показники	2013р.	2015р.	Відхилення (+,-) 2015 до 2013 рр.
Загальні результативні показники			
1	2	3	4
Вироблено валової продукції на 1 га сільськогосподарських угідь, тис.грн	16,89	23,56	6,67
Вироблено валової продукції на одного середньорічного працівника, тис. грн.	332,13	466,97	134,84
Валовий дохід на на 1 га сільськогосподарських угідь, тис.грн	1,97	7,66	5,69
Валовий дохід на одного середньорічного працівника, тис. грн.	38,72	151,90	113,18
Прибуток на 1 га сільськогосподарських угідь, тис.грн	2,01	5,70	3,69
Прибуток на одного середньорічного працівника, тис. грн.	39,59	113,02	73,43
Результативність управлінської праці			
Вироблено валової продукції на одного працівника адміністративно-управлінського персоналу, тис.грн.	2361,80	3121,35	759,55
Вироблено валової продукції на одну гривню витрат в управлінні, тис. грн.	59,45	43,50	-15,95
Чистий дохід на одного працівника адміністративно-управлінського персоналу, тис.грн.	275,22	1015,37	740,15
Чистий дохід на одну гривню витрат в управлінні, грн.	6,93	14,14	7,21
Економічність управлінської праці			
Питома вага управлінських працівників у загальній чисельності працюючих, %	14,0	15,0	1,0п
Питома вага витрат на управління у собівартості валової продукції, %	1,68	3,0	1,32п
Питома вага оплати праці управлінських працівників у загальному фонді оплати праці, %	26,4	28,7	2,3п
Питома вага оплати праці управлінських працівників у собівартості			

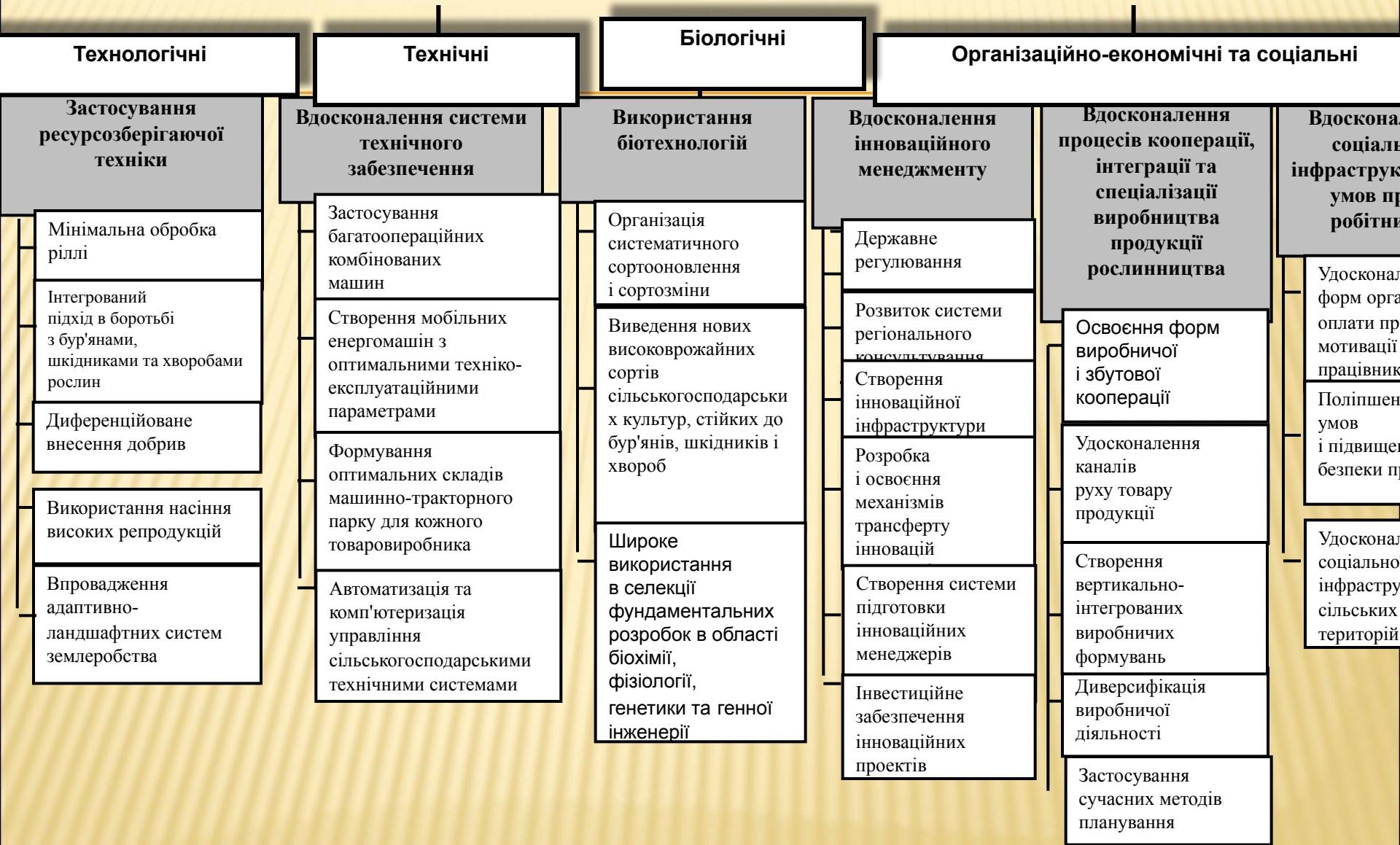
СХЕМА ІНФОРМАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ ОПЕРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ТОВ АФ “ВПЕРЕД”

ПОКАЗНИКИ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ВІД ВПРОВАДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ

Показник	Значення
Затрати на розробку (операційні витрати), грн.	34476
Капітальні вкладення, грн.	108316
Річний економічний ефект (прогнозований), грн.	27450
Строк окупності, мес.	36
Загальний термін розробки, міс.	3

НАПРЯМИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ РОСЛИННИЦТВА

ІНФОРМАЦІЯ НА ВХОДІ І ВИХОДІ СИСТЕМИ MRP II

<i>Вхідна інформація</i>	<i>Вихідна інформація</i>
<i>Сукупне планування</i>	
Дані з бізнес-плану: ресурси, узагальнений прогноз попиту, політика компанії щодо кадрових питань, рівня запасів, витрат на виробництво продукції, її зберігання, узагальнена номенклатура продукції	План виробництва (план випуску продукції в сукупних одиницях, прогноз запасів готової продукції, використання виробничих ресурсів і витрат на виробництво)
<i>Розробка контрольного графіка</i>	
План виробництва. Прогноз попиту за номенклатурою продукції. Детальна номенклатура продукції	Контрольний графік, Master schedule (рівень випуску продукції за періодами з розбиттям за номенклатурою)
<i>Попереднє планування виробничих потужностей</i>	
Контрольний графік. Узагальнені дані за ключовими ресурсами	Висновок: виконується, чи не виконується контрольний графік
<i>Розробка контрольного графіка виробництва</i>	
Контрольний графік. Початкові запаси готової продукції. Надлишок покупців. Обмеження (max і min об'єми виробництва)	Контрольний графік виробництва. MPS – Master Production Schedule (об'єми і терміни запланованого виробництва). Заплановані загальні запаси готової продукції і запаси, вільні для відвантаження
<i>Статистичні методи управління запасами</i>	
Прогноз попиту. Політика в управлінні запасами: максимальний рівень запасів, рівень резервних запасів, групи обліку. Інформація про продукцію (матеріали): ціни, витрати на зберігання і виробництво, терміни постачання і виробництва, терміни зберігання наявних запасів, замовлення покупців і постачальників	Контрольний графік виробництва. Замовлення на постачання матеріалів
<i>Планування потреб в матеріалах</i>	
Контрольний графік виробництва. Список матеріалів (BOM – Bill of Materials). Інформація про запаси матеріалів (структура складів, наявність, замовлено, зарезервовано тощо)	Замовлення на постачання матеріалів для виробництва (planned orders). Замовлення на виробництво (order releases) регулюють послідовність обробки. Зміни до планових замовлень (changes). Звіти про усунення виняткових ситуацій.
<i>Планування потреб у виробничих потужностях</i>	
Замовлення на виробництво. Поточне навантаження. Технологічні маршрути.	Профіль навантаження для кожної одиниці виробничих ресурсів

ВИСНОВКИ

Виробництво валової продукції в розрахунку на 100 га с.-г. угідь збільшилося на 16793,4 тис. грн. або на 39,5%.

Спостерігається високий рівень товарності – 80%.

Фондомісткість виробництва за період дослідження зменшилася і склала 0,07 тис. грн.

Продуктивність праці у 2015 році порівняно з 2013 роком зросла на 40,6 %, що свідчить про ріст ефективності використання трудових ресурсів.

Собівартість продукції зросла майже в 3 рази, це пов'язано з подорожчанням паливно-мастильних матеріалів, мінеральних добрив та підвищенням цін на інші ресурси.

Діяльність господарства на протязі досліджуваного періоду була прибутковою.

Суттєво зросли валовий та чистий прибуток (відповідно на 83,5% та 183,2%%). **Отже рівень рентабельності зріс в 2,8 разів.**

Витрати за всіма статтями в основному підвищуються, це пов'язано зі зростанням цін. Найбільшу питому вагу займають матеріальні витрати – 55,4%, на другому місці витрати на оплату праці – 11,9%, найменшу питому вагу займає відрахування на соціальні заходи 4,4%.

Урожайність збільшилась на 16%. Позитивним моментом є зростання валового прибутку на 83,5%.

Для вдосконалення управління ефективністю виробництва продукції галузі рослинництва в ТОВ АФ «Вперед» нами були запропоновані наступні заходи:

- запровадити нові економічні методи управління виробництвом, які б базувалися на комп'ютерних технологіях, а саме інформаційну систему оперативного управління виробництвом сільськогосподарської продукції (*розрахунок річного економічного ефекту (27450 грн.) від впровадження інформаційної системи для ТОВ АФ «Вперед» показав, що її використання є ефективним і таким, що окупається*);
- сформувані ефективну систему контролю, спрямовану на підвищення відповідальності всіх працівників, що забезпечує виявлення результатів роботи виробничої ланки та кожного виконавця;
- створити умови для постійного аналізу трудових операцій і використання робочого часу, систематичної атестації робочих місць, організації навчання різних категорій працівників прогресивним прийомам праці, усунення непотрібної (зайвої)

- забезпечити практичну взаємодію науково-технічної сфери зі сферою виробництва з метою підвищення ефективності використання інноваційного потенціалу необхідно;
- розробити виробничу програма або план виробництва та реалізації продукції. Виробнича програма визначає необхідний обсяг виробництва продукції у плановий період, який відповідає номенклатурою, асортиментом і якістю вимогам плану продажу;
- використовувати підхід, який дістав назву MRP II (Manufacturing Resources Planing) – планування виробничих ресурсів.

ДЯКУЄМО ЗА УВАГУ!!!